Resolutie van het Europees Comité van de Regio's — Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed (2018)

(2017/C 088/03)

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S,

— gezien het voorstel van de Europese Commissie voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad over het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed ([1]);

I. **BELEIDSAANBEVELINGEN**

1. is ingenomen met het voorstel van de Europese Commissie om het jaar 2018 uit te roepen tot „Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed" en onderschrijft de vastgestelde algemene en specifieke doelstellingen van het Jaar;

2. is van mening dat een aan cultureel erfgoed gewijd Europees Jaar een goede gelegenheid biedt om de burgers bewust te maken van de noodzaak het culturele erfgoed te beschermen, een breder publiek ermee vertrouwd te maken en bij te dragen aan de verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen op Europees niveau ([2]). Voorts moet het Europees Jaar een stimulans bieden voor de uitwisseling van goede praktijken bij de opzet van efficiënte beheerssystemen om de risico's die gepaard gaan met de ontwikkeling van steden en de transformatie van het landschap, te helpen verminderen, en bij de bestrijding van illegale opgravingen en illegale handel in cultuurgoederen;

3. roept op tot een alomvattende en visionaire benadering van 2018 als Europees Jaar van het cultureel erfgoed, dat tevens de kans biedt om ons motto „In verscheidenheid verenigd" kracht bij te zetten. Het Europees Comité van de Regio's (CvdR) herhaalt zijn voornemen om 2018 als Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed te ondersteunen. Met het oog daarop is het eveneens bereid bij te dragen aan de werkzaamheden van de Europese stuurgroep die de Europese Commissie in het kader van het Europese Jaar 2018 wil oprichten;

4. erkent dat het vieren en herdenken van het culturele erfgoed EU-burgers helpt begrip te kweken, aanzet tot creativiteit en actief burgerschap bevordert. De bevordering van cultuur en het culturele erfgoed is van cruciaal belang om identiteit en democratische waarden in Europa te versterken en de sociale en economische samenhang te verbeteren. Wat dit betreft, zou de aandacht moeten uitgaan naar beschermde natuurgebieden die deel uitmaken van het culturele erfgoed;

5. verheugt zich erover dat cultuur wordt erkend als een instrument voor lokale en regionale ontwikkeling en dat de waarde wordt ingezien van innovatieve modellen voor multilevel governance en beheer van cultureel erfgoed. De aanwijzing van coördinatoren op nationaal niveau moet evenwel volledig aansluiten bij de governancestructuren van elke lidstaat, met inbegrip van federale structuren en/of regio's/steden met wetgevende bevoegdheden;

6. wijst er nog eens op dat landschappen een fundamenteel onderdeel van het natuurlijke en culturele erfgoed vormen, aangezien ze zeer bepalend zijn voor de culturele identiteit van de burgers van Europa. Tegen deze achtergrond is het er dan ook van overtuigd dat de algemene doelstellingen van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018, aansluitend bij het Europees Landschapsverdrag en de Europese agenda voor cultuur, kunnen worden verrijkt door territoriale ontwikkeling, via regionale en lokale culturele strategieën die onder meer duurzaam cultuurtoerisme ten goede komen, een belangrijke rol toe te bedelen;

7. gaat ervan uit dat het Europees jaar van het Cultureel Erfgoed 2018 mogelijkheden zal bieden om de financiële steun uit hoofde van het Cosme-programma voor kleine en middelgrote ondernemingen die zich met cultureel toerisme bezighouden, op te voeren;

8. spreekt de verwachting uit dat toerisme, en met name cultureel en erfgoedtoerisme, in 2018 een belangrijke rol zal spelen, aangezien het een van de snelst groeiende sectoren in Europa is, die tot mondiale groei en ontwikkeling aanzet, miljoenen banen schept, de uitvoer en investeringen stimuleert en het leven van mensen verandert;

9. onderstreept dat cultuur belangrijk is als een van de voornaamste factoren die toeristen aantrekken, dat het culturele en natuurlijke erfgoed van Europa bevorderd moet worden in onze regio's, steden en landelijke gebieden, die van een grote diversiteit getuigen, en dat er maatregelen nodig zijn om lastig bereikbare landelijke gebieden, bergstreken en eilandregio's beter toegankelijk te maken;

10. herinnert aan de nieuwe Europese stedelijke agenda's om de levenskwaliteit in de steden te verbeteren en een nieuwe „stedelijke" governance te ontwikkelen, en onderstreept dat partnerschappen ook moeten worden opgezet over kwesties die een geïntegreerde beleidsaanpak vergen, waarbij bijvoorbeeld rekening wordt gehouden met de culturele en toeristische dimensie in de stedelijke ontwikkeling, nieuwe inclusieve vormen van participatie, innovatie en slimme steden ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. benadrukt dat cultureel erfgoed en plattelandsontwikkeling nauw met elkaar verbonden zijn en roept landelijke gebieden op om in hun ontwikkelingsstrategieën meer aandacht te besteden aan cultureel erfgoed, want dit draagt ertoe bij om banen te scheppen en te behouden, agrarische bedrijven te steunen, cultuurlandschappen te beschermen en kunsten en ambachten op het platteland te ondersteunen;

12. wijst andermaal op de mogelijke voordelen van het gebruik van een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) voor multilevel governance-projecten, waarbij alle relevante actoren bij de governance van een bepaald grensoverschrijdend of Euroregionaal gebied kunnen worden betrokken ([4]) en een impuls kan worden gegeven aan de samenwerking op cultuurgebied, met inbegrip van materieel en immaterieel cultureel erfgoed, met positieve overloopeffecten naar andere sectoren zoals het toerisme en het bedrijfsleven;

13. herhaalt zijn steun voor de Culturele Hoofdsteden van Europa en de initiatieven inzake het Europees erfgoedlabel (EEL), voor de Europese monumentendagen en voor de EU-prijs voor cultureel erfgoed, en beklemtoont de noodzaak van sterke synergieën tussen de activiteiten die in het kader van het Europees Jaar 2018 worden ondernomen;

14. merkt op dat, hoewel cofinanciering op Europees niveau van activiteiten ter ondersteuning van het Europees Jaar binnen het kader van de bestaande mogelijkheden voor het op jaar- of meerjarenbasis vaststellen van prioriteiten en in samenhang met bestaande programma's verloopt, de keuze van de beleidsfocus van elk Jaar in grote mate bepalend is voor de omvang van de beschikbare begrotingsmiddelen. Dit leidt van het ene tot het andere jaar tot aanzienlijke financieringsverschillen, die de verwezenlijking van de doelstellingen van het Jaar op de helling kunnen plaatsen;

15. herhaalt dat cultuur in een zich globaliserende wereld er ook voor kan zorgen dat een plek aantrekkelijk, en daardoor concurrerend wordt voor bedrijven, investeerders en creatieve en ondernemende individuen;

16. beschouwt het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018 als een belangrijke hoeksteen ter bevordering van de EU-strategie voor internationale culturele betrekkingen ([5]);

17. is ingenomen, wat betreft de rol van erfgoed op het gebied van externe betrekkingen, met de bijzondere aandacht voor het Midden-Oosten, daar deze regio hard wordt getroffen door de doelbewuste verwoesting van culturele rijkdommen in sommige conflictgebieden. Terecht wordt gesteld dat ook met het Europese nabuurschapsbeleid en met de landen van het Oostelijk Partnerschap naar culturele samenwerking moet worden gestreefd;

18. onderstreept dat het van fundamenteel belang is dat jongeren vertrouwd zijn met hun erfgoed, het begrijpen en appreciëren en als onderdeel van hun identiteit beschouwen. In dit verband is een meer proactieve aanpak nodig om kinderen en jongeren attent te maken op het Europese culturele erfgoed en de diversiteit van Europa. Om de kennis van het materiële en immateriële erfgoed van het continent te vergroten zou daarom in leerprogramma's op school aandacht moeten worden besteed aan Europese kunst, Europese muziek, Europees toneel en Europese filmkunst;

19. herbevestigt dat het van belang is dat al van jongs af aan culturele en creatieve vaardigheden worden aangeleerd, zowel binnen het onderwijssysteem als in de vrije tijd, waardoor jongeren de nieuwe vormen van toegang tot cultuur ([6]) volop te baat kunnen nemen;

20. beschouwt toegankelijkheid van cruciaal belang om van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018 een succes te maken. Ook om meer mensen te laten deelnemen is het allereerst zaak de toegankelijkheid te verbeteren ([7]);

21. bevestigt dat het wil meewerken aan de uitstippeling van een alomvattende communicatiestrategie en de organisatie van relevante conferenties, evenementen en initiatieven, en dat het bereid is de deelname van burgers en belanghebbenden te bevorderen;

22. het roept op tot een actiever EU-beleid inzake (audiovisuele) media en informatietechnologieën, om zo het culturele en taalkundige erfgoed van Europa te promoten;

23. acht het eveneens noodzakelijk om een Europees netwerk op te zetten van steden die op de Werelderfgoedlijst staan, en om die als gemeenschappelijk erfgoed van alle Europese burgers te beschouwen, en om specifieke maatregelen goed te keuren om die in stand te houden en hun bestaan meer onder de aandacht te brengen;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC.
([5]) JOIN(2016) 29 final.
([6]) CDR 2391/2012 fin.
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. draagt zijn voorzitter op om deze resolutie aan de Europese Commissie, het Europees Parlement, de Raad, de voorzitter van de Europese Raad en het Slowaakse voorzitterschap toe te sturen;

II. **AANBEVELINGEN VOOR WIJZIGINGEN**

Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad over het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed

Wijzigingsvoorstel 1

Overweging 0

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Wijzigingsvoorstel van het CvdR*
	Zoals in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is gesteld, draagt de Europese Unie bij tot de instandhouding en de ontwikkeling van de ondeelbare en universele waarden van menselijke waardigheid en van vrijheid, gelijkheid en solidariteit, met inachtneming van de verscheidenheid van cultuur, taal en traditie van de volkeren van Europa.

Motivering

Spreekt voor zichzelf.

Wijzigingsvoorstel 2

Overweging 4

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Wijzigingsvoorstel van het CvdR*
Zoals onderstreept door de Europese Commissie in haar mededeling „Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa" ([8]), moet cultureel erfgoed worden beschouwd als een gedeelde rijkdom en een gemeenschappelijk goed dat moet worden bewaard voor de toekomstige generaties en waarvoor alle belanghebbenden gezamenlijk verantwoordelijk zijn.	Zoals onderstreept door de Europese Commissie in haar mededeling „Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa" ([8]), moet cultureel erfgoed worden beschouwd als een gedeelde rijkdom en een gemeenschappelijk goed dat moet worden bewaard voor de toekomstige generaties en waarvoor alle belanghebbenden gezamenlijk verantwoordelijk zijn. ***Met het oog daarop vormt artikel 36 VWEU geen beletsel voor verboden of beperkingen op de invoer, uitvoer of doorvoer van goederen die gerechtvaardigd zijn uit hoofde van de bescherming van nationale rijkdommen met een artistieke, historische of archeologische waarde.***
([8]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 22 juli 2014 — Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa, COM(2014) 477 final.	([8]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 22 juli 2014 — Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa, COM(2014) 477 final.

Motivering

Er zij aan herinnerd dat goederen die deel uitmaken van nationale culturele rijkdommen, niet onder de EU-regels inzake het vrij verkeer van goederen vallen.

Wijzigingsvoorstel 3

Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Wijzigingsvoorstel van het CvdR*
Cultureel erfgoed kan een belangrijke rol spelen voor de cohesie van een gemeenschap nu de culturele diversiteit in de Europese samenlevingen toeneemt. Nieuwe participatieve en interculturele benaderingen voor erfgoedbeleid en voorlichtingsinitiatieven die aan alle vormen van cultureel erfgoed een gelijke waarde toekennen, hebben het potentieel om het vertrouwen, de wederzijdse erkenning en de sociale cohesie te vergroten.	Cultureel erfgoed kan een belangrijke rol spelen voor de cohesie van een gemeenschap nu de culturele diversiteit in de Europese samenlevingen toeneemt. ***Plekken die het Europees erfgoedlabel dragen, getuigen van een sterke Europese dimensie daar zij werden geselecteerd wegens hun rol in de Europese geschiedenis. Zij symboliseren als zodanig Europese idealen, waarden, geschiedenis en integratie, en brengen de Europese Unie en haar burgers dichter tot elkaar. Samen met de Europese Culturele Hoofdsteden versterken zij bij de Europese burgers het gevoel van verbondenheid met een gemeenschappelijke culturele ruimte. Er moet dan ook worden gestreefd naar complementariteit met het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed.*** Nieuwe participatieve en interculturele benaderingen voor erfgoedbeleid en voorlichtingsinitiatieven die aan alle vormen van cultureel erfgoed een gelijke waarde toekennen, ***waarbij in overeenstemming met artikel 13 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ook de vrijheid van de kunsten in acht wordt genomen,*** hebben het potentieel om het vertrouwen, de wederzijdse erkenning en de sociale cohesie te vergroten.

Motivering

Zowel het Europees erfgoedlabel als de Europese Culturele Hoofdsteden zijn belangrijke instrumenten ter bevordering van het cultureel erfgoed op lokaal en regionaal niveau en moeten terdege in het besluit worden meegenomen. Hetzelfde geldt voor de vrijheid van de kunsten, die een hoeksteen is van de Europese creativiteit.

Wijzigingsvoorstel 4

Artikel 2, punt 2, onder k)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Wijzigingsvoorstel van het CvdR*
het aanmoedigen van synergieën tussen de Unie en de lidstaten, met inbegrip van het versterken van initiatieven om de illegale handel in culturele kunstvoorwerpen te voorkomen.	het aanmoedigen van synergieën tussen de Unie en de lidstaten, met inbegrip van het versterken van initiatieven om ***niet-toegestane opgravingen en*** de illegale handel in culturele kunstvoorwerpen te voorkomen.

Motivering

De verwoesting van archeologische vindplaatsen ten gevolge van ongeoorloofde opgravingen heeft onschatbare gevolgen voor het Europese culturele erfgoed.

Wijzigingsvoorstel 5

Artikel 4

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Wijzigingsvoorstel van het CvdR*
Coördinatie op *nationaal* niveau	**Coördinatie op het niveau *van de lidstaat***
Elke lidstaat benoemt een ***nationale*** coördinator die verantwoordelijk is voor de organisatie van de deelname van de lidstaat aan het Europees Jaar. De coördinator verzekert de coördinatie van relevante activiteiten op ***nationaal*** niveau.	Elke lidstaat benoemt een coördinator die verantwoordelijk is voor de organisatie van de deelname van de lidstaat aan het Europees Jaar***, met volledige inachtneming van de bevoegdheden die aan de nationale, regionale en lokale bestuursniveaus zijn toegekend***. De coördinator verzekert de coördinatie van relevante activiteiten op ***het*** niveau ***van de lidstaat***.

Motivering

Bij de aanwijzing van de coördinatoren van de lidstaten moet ten volle rekening worden gehouden met de structuren van de federale staat en met de subnationale bestuursniveaus.

Brussel, 12 oktober 2016.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's

Markku MARKKULA